

## STANOVISKO VLÁDY

**k návrhu poslanců Moniky Červíčkové, Heleny Válkové, Radky Maxové, Romana Onderky, Ivana Jáče, Evy Fialové, Jiřího Maška, Karly Šlechtové, Františka Kopřivy, Olgy Richterové, Věry Procházkové a Ondřeje Veselého na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon), ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 424)**

Vláda na své schůzi dne 8. dubna 2019 projednala a posoudila návrh zákona, kterým se mění zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zaujala k tomuto návrhu zákona **neutrální stanovisko**, a to zejména z těchto důvodů, které doporučuje v dalším legislativním procesu zohlednit:

1. Vláda si je vědoma potřeby potírat diskriminace, proto také sama připravila návrhy cílící na boj s tímto fenoménem spočívající například ve snížení soudního poplatku u antidiskriminačních žalob. V současné době je ve vnějším připomínkovém řízení projednáván návrh zákona o hromadných žalobách, vypracovaný Ministerstvem spravedlnosti, který dává neziskovým subjektům mj. možnost, aby u soudu žalovaly soukromoprávní nároky za skupinu poškozených osob. Návrh zákona o hromadných žalobách mj. předpokládá, že předmětem hromadné žaloby mohou být i soukromoprávní nároky osob, které se staly hromadnou obětí diskriminace. Dále počítá s tím, že bude možné žalovat na zdržení se, na určení i na náhradu újmy, která byla diskriminací způsobena.
2. Žaloba ve veřejném zájmu podle navrženého § 11 odst. 3 antidiskriminačního zákona by podle názoru vlády měla být omezena pouze na upuštění od diskriminace, tedy na zdržení se protiprávního jednání. Žaloby na navrácení v předešlý stav nebo na určení nejsou pro veřejnou žalobu v navrhované podobě vhodné, neboť již předpokládají mnohem větší zájem dotčených osob na výsledku řízení, aniž by však měly v řízení jakkoliv zaručené postavení. Žaloba na určení by navíc zřejmě ani nebyla přípustná, neboť z požadavku § 80 občanského soudního řádu a navazující ustálené judikatury

Nejvyššího soudu vyplývá, že taková žaloba není přípustná, je-li možné v téže věci žalovat i na plnění.

3. Navržený § 11 odst. 4 antidiskriminačního zákona považuje vláda za problematický. Sami předkladatelé v důvodové zprávě správně uvádějí, že cílem žaloby ve veřejném zájmu není domoci se pro poškozeného přiměřeného zadostiučinění, ale náprava obecného nežádoucího stavu a prevence do budoucna. Z této premisy je třeba při hodnocení navrhovaného institutu vycházet. Primárním subjektem ochrany zde nejsou jednotlivci, ale kolektiv jako celek, resp. veřejný zájem na ochraně tohoto kolektivu. Také proto se obvykle veřejná žaloba omezuje jen na negatorní žalobu a nelze její pomocí požadovat náhradu újmy. Z těchto důvodů je navržený odstavec 4 nadbytečný a vlastně i matoucí. Nezisková organizace totiž k podání žaloby žádný souhlas od nikoho za žádných okolností nepotřebuje a žaluje z titulu, že je neziskovou organizací, která se věnuje boji s diskriminací, a že jí zákon tuto možnost dává. Navržené ustanovení by tak mohlo vést i k mylnému dojmu, že nezisková organizace jednotlivce v řízení zastupuje, ačkoliv tomu tak ve skutečnosti není.
4. Co se týče navrhované změny § 66 soudního řádu správního, vláda připouští, že k diskriminaci může docházet i zásahem do veřejných subjektivních práv, například v oblasti služebních vztahů. Zároveň však upozorňuje, že nově vkládaný odstavec 4 nijak neomezuje podání správní žaloby proti rozhodnutí správního orgánu tím, že by se správní rozhodnutí obsahově muselo dotýkat výlučně problematiky diskriminace. To vláda považuje za zásadní nedostatek navrhované změny soudního řádu správního, neboť na rozdíl od Veřejného ochránce práv nebo státního zastupitelství (§ 66 odst. 2 a 3) nemá taková nezisková organizace, která bojuje s diskriminací, všeobecnou působnost. Měla by se věnovat pouze otázkám ochrany před diskriminací, což se musí výslovně projevit přímo v normativním textu. Navržené vložení nového odstavce by rovněž mělo být promítnuto v odkazech v dalším textu soudního řádu správního.
5. Vláda v návrhu zákona postrádá odůvodnění, proč předkladatel považuje za nedostatečné již existující konkrétní kontrolní mechanismy, jako jsou např. v oblasti ochrany spotřebitele působnost České obchodní inspekce podle zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, případně také České národní banky, Energetického regulačního úřadu, Českého telekomunikačního úřadu, v oblasti pracovněprávní působnost Inspektorátu práce podle zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, nebo v oblasti školství působnost České školní inspekce podle školského zákona. Tato skutečnost by ze strany předkladatele měla být v dalším legislativním procesu vysvětlena.